

Krav

- Vurder om akustikken i arbejdslokalerne er tilfredsstillende.
- Arbejdsgiveren skal føre tilsyn med om de støjforebyggende tiltag er tilstrækkelige i forhold til, at de ansatte ikke udsættes for en unødigt støjbelastning.
- Arbejdsgiveren har pligt til at følge op på, om de tiltag, der er iværksat i en eventuel APV-handlingsplan, er effektive og fyldestgørende.
- Der er krav til de akustiske forhold i både produktions- og kontorlokaler.

Gode råd

- Tag hensyn til akustikken tidligt i processen, når der skal bygges nyt eller bygges om - det giver størst dæmpning for pengene.
- Stil præcise krav til leverandøren om effekt, hygiejne, holdbarhed og myndighedsgodkendelse.
- Hvis der er et diffust og generende støjbillede og rummets gulv, vægge og loft består af hårde overflader, er de akustiske forhold sandsynligvis ikke i orden.
- I produktionslokaler skal de absorberende flader normalt dække en væsentlig del af loftarealet, men kravet kan ofte opfyldes, selv om hele loftarealet ikke er dækket.
- I lokaler med en lofthøjde over 5-6 m bør ca. 15-20 % af de absorberende flader anbringes på vægarealet.
- Anvend de såkaldte hygiejneabsorbenter, der er specielt udviklet til fødevarerindustrien.
- Kontakt evt. fødevareregion, bygningsmyndighed og brandmyndighed, før der opsættes lydabsorberende materialer.

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Akustikken i arbejdsrum skal være tilfredsstillende. Der findes præcise regler i Arbejdstilsynets vejledning om akustik i arbejdsrum.
- Mindre rum vurderes ud fra målinger og store rum ud fra beregninger.
- Arbejdstilsynet stiller krav, når:
  - de ansatte har belastninger over 80 dB(A)
  - der arbejdes nær støjkilder på over 80 dB(A)
  - der er tale om unødigt støjbelastning, altså også ved belastninger og niveauer under 80 dB(A).

Yderligere tiltag

Udarbejd en støjpolitik der også omhandler de akustiske forhold.

Stil krav til leverandører.

Relevante links

- [Arbejdstilsynets vejledning om akustik i arbejdsrum, A.1.16-1, 2008 \(opdateret 2020\)](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om støj, D.6.1- 4, 2007 \(opdateret 2023\)](#)
- [BFA Industri - akustik](#)

Krav

- Der skal altid arbejdes efter højeste forebyggelsesniveau. Hvor det er muligt, skal der bruges mobillift, stillads etc. frem for at vælge løsninger med faldsikringsudstyr
- Faldsikringsudstyr skal kun bruges, når arbejdet ikke kan tilrettelægges og planlægges på anden vis
- Ved brug af faldsikringsudstyr skal der etableres et ankerpunkt, som skal kunne modstå en påvirkning på 12 kN
- Ankerpunktet skal være placeret højere end brugeren og skal ikke overstige mere en 30 grader til hver side
- Ved arbejde i højden skal der foreligge en beredskabsplan

Gode råd

- Ved arbejde oven på et 'rørloft' skal der etableres en midlertidig platform. Når der arbejdes på denne, skal der bruges individuelt faldsikringsudstyr
- En udspændt wire mellem 2 ankerpunkter og påmonteret faldblok med line kan bruges ved større arbejdsområder, så de 30 grader overholdes
- Er der behov for at arbejde i højden samme sted flere gange om året, så vurder om en permanent platform er en mulighed
- Stilladser højere end 3 meter skal være opstillet af en person med en godkendt uddannelse
- Stiger kan bruges til mindre opgaver, der kan udføres med en hånd. Stiger over 5 m kræver en fodmand

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Der er krav til arbejde over 0,5 m over terræn, men særligt fokus på arbejde over 2 m over terræn
- Ved midlertidigt arbejde i højden skal der altid vælges det tekniske hjælpemiddel, som er bedst egnet, og som sikrer ergonomiske hensigtsmæssige forhold
- Tekniske hjælpemidler, der anvendes til midlertidigt arbejde, skal altid være placeret på et plant og sikkert underlag
- Hvor andet ikke er muligt, er udførelse af arbejdet med faldsikringsudstyr en løsning
- Medarbejderne skal modtage instruktion i arbejde i højden og i brug af faldsikringsudstyret
- Test af ankerpunkter skal foreligge
- Faldsikringsudstyr må normalt ikke bruges til arbejdsopgaver på over 4 mandetimer
- Der skal være skiltet, hvor faldsikringsudstyr er påbudt
- Alt udstyr skal vedligeholdes og efterses efter gældende regler
- Der skal foreligge en beredskabsplan for arbejde i højden

Relevante links

- [Arbejdstilsynets vejledning D.5.5-3 om Faldsikring, 2007 \(opdateret 2016\)](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om maskiner og maskinanlæg, B.1.3, 2004](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om løft af personer med gaffeltruck, B.2.3.1, 2002 \(opdateret 2018\)](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om fald fra højden på byggepladser, 2.4.1, 2014](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om fald fra højden ved arbejde på tage, 2.4.2, 2014 \(opdateret 2022\)](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om stilladsopstillers ansvar, 45.1, 2015](#)
- [Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse, Nr. 1839 af 14.12.23](#)
- [Arbejdstilsynets bekendtgørelse om anvendelse af tekniske hjælpemidler, Nr. 428 af 5. april 2022](#)

Krav

- Foretag en risikovurdering af opgaven
- Der skal altid være en vagtmand ved arbejde i tanke
- Der skal være punktudsugning og sikring mod elektrisk stød i forbindelse med svejsearbejde
- Man skal have en procedure for varmt arbejde
- Der skal bruges værnemidler i forhold til den pågældende arbejdsopgave
- Stop en evt. omrører på hovedkontakten før arbejdet påbegyndes
- Der skal tilføres frisk luft ved arbejde i tanke
- Der skal foreligge en beredskabsplan for arbejdet i tanke og øvelser skal være foretaget

Gode råd

- Kontakt producenten af tanken, da de skal have en plan for, hvordan arbejdet skal foregå i forbindelse med rengøring og reparation
- I forbindelse med risikovurderingen, forhold jer bl.a. til nedenstående punkter:
  - Hvor længe skal medarbejderen arbejde i tanken?
  - Skal der foregå varmt arbejde? – udfyld arbejdstilladelsen.
  - Kan der forekomme brandfarlige væsker og dampe? – tjek faresymbolerne på emballagen.
  - Udsættes medarbejderen under arbejdet for påvirkning af gasser, aerosoler, damp, støj, støv mv?
  - Er der andre forhold, der har betydning for risikoen?
  - Hvad kan der gøres for at minimere risikoen?
- Udarbejd på baggrund af risikovurderingen en præcis arbejdsbeskrivelse af den opgave, der skal udføres
- Brug af åndedrætsværn og høreværn er altid en god ide ved arbejde i tanke
- Mål iltindholdet i tanken inden medarbejderen går ind/ned i tanken

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Der skal foreligge en risikovurdering inden arbejdet igangsættes
- Der skal foreligge en arbejdsbeskrivelse af opgaven
- Der skal sikres, at der er frisk luft til arbejdsområdet
- Der skal være to mand på opgaven. En i arbejdsområdet samt en person, der fungerer som vagtmand uden for tanken. Der skal være jævnlig kontakt mellem disse to
- Der skal foreligge en beredskabsplan og øvelse være foretaget

Yderligere tiltag

Ved indkøb af nye tanke med mandehul er der krav til størrelse af mandehullet:

- Minimum åbning: 500 mm (ved inspektion)
- Minimum åbning: 600 mm (redningsåbning)

Lav en intern procedure for arbejde i tanke og gerne med et arbejdstilladelsessystem.

Relevante links

- [Arbejdstilsynets vejledning om svejsning, skæring mv. i metal, D.2.16-2, 2005 \(opdateret 2014\)](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om faldsikring, D.5.5-3, 2007 \(opdateret 2016\)](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning arbejde i forbindelse med eksplosiv atmosfære, C.0.9, 2005](#)
- [Arbejdstilsynets bekendtgørelse om arbejdets udførelse, Nr. 1839 af 14.12.23](#)
- [Arbejdstilsynets bekendtgørelse om brug af personlige værnemidler, Nr. 1706 af 15. december 2010](#)
- [BFA Vejledning om Tankbiler - reparation og service](#)

Krav

Vurder om:

- Der er tilstrækkelig adgang af dagslys og mulighed for udsyn fra arbejdsrummene
- Den kunstige belysning er god med hensyn til lysfordeling, lysstyrke, lyskvalitet og placering
- Belysningen på udendørs arbejdssteder sikrer at arbejde og færdsel kan foregå forsvarligt

Gode råd

- En velfungerende arbejdsbelysning er ofte en kombination af:
  - Almen belysning – en jævn oplysning af rummet, orienteringslys, grundbelysning
  - Særbelysning til opgaver der kræver ekstra styrke, placering og farveegenskaber
- Lys måles i lux. De fleste typer arbejde kræver 200 eller 500 lux, mens der kræves 1.000 eller 1.500 lux ved ekstra lyskrævende arbejdsopgaver.
- Lyskilder afgiver mindre lys med tiden. Nedslidte lysstofrør er tilbøjelig til at flimre, hvilket er genererende.
- Armaturer giver mindre lys, når de bliver snavsede. Rengør og vedligehold regelmæssigt.
- Blanke overflader reflekterer lyset og kan være årsag til blænding.
- Der kan være brug for at tilpasse lyset til medarbejdere med eventuelt svækket og dårligt syn. For eksempel har en medarbejder på 60 år brug for væsentligt mere lys end en 20-årig.

Arbejdstilsynets regler og praksis

Den kunstige belysning skal være afpasset efter arbejdets art og arbejdsrummets farver, den må ikke give blænding, eller generende reflekser.

Hvis det kan være forbundet med en særlig fare, hvis lyset svigter, skal der være indrettet en forsvarelig nødbelysning, der sikrer den nødvendige orientering.

Yderligere tiltag

Tænk på energiforbruget. Ofte kan forbruget af lys reduceres, uden at det forringer lyskvaliteten. Der er med andre ord mulighed for besparelse og miljøgevinst.

I kan for eksempel udskifte gamle energikrævende lyskilder med LED-lys, eller I kan sætte en sensor på det kunstige lys, så det automatisk tilpasser sig mængden af dagslys.

Relevante links

- [Arbejdstilsynets vejledning om arbejdsrum på faste arbejdssteder, A.1.11, 2007](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om kunstig belysning, A.1.5-1, 2002, \(opdateret 2016\)](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om flugtveje og sikkerhedsbelysning \(nødbelysning\) på faste arbejdssteder, A.1.10, 2003](#)

Se også: DS/EN 12464-1 & -2 belysning ved arbejdspladser indendørs & udendørs

Krav

Det skal sikres at:

- Medarbejderne er bevidste om, hvilke kompetencer de har i forhold til el-sikkerhed
- Medarbejderne er instrueret om korrekt adfærd i forhold til el-sikkerhed
- Arbejde, der involverer elektrisk spænding, planlægges og udføres sikkerhedsmæssigt forsvarligt
- Maskinerne er sikre at anvende i forhold til risiko for el-ulykker, også ved rengøring, justering og vedligehold
- Maskinerne har nødstop og aflåselige sikkerhedsafbrydere, der virker

Gode råd

- Som ledelse bør man have en klar holdning til el-sikkerhed, både i ord og handling.
- Medarbejderne skal have en korrekt instruktion i forhold til el-sikkerhed. Instruktionen bør tage udgangspunkt i den enkeltes kompetencer samt lovgivningen indenfor området.
- Medarbejderne skal påvirkes til korrekt sikkerhedsadfærd. Det vil blandt andet sige, at medarbejderne kun udfører arbejde, de er uddannet til.
- Alle medarbejdere bør instrueres i at genkende farlige situationer på elektrisk udstyr og få meldt fejlen videre, så det kan blive rettet med det samme.
- Førstehjælp ved el-ulykker stiller blandt andet særlige krav i forhold til at sikre, at andre ikke får stød, mens de prøver at hjælpe. Overvej om der er brug for at justere i jeres beredskabsplaner.
- Brande i elinstallationer stiller blandt andet særlige krav til valg af slukningsmiddel. Overvej om der er brug for at justere i jeres beredskabsplaner.

Regler og praksis

- Arbejdstilsynet afgiver som udgangspunkt strakspåbud eller forbud, hvis arbejdsopgaver ikke planlægges og udføres, så risikoen for el-ulykker er imødegået.
- Sikkerhedsstyrelsen er den danske myndighed, der forvalter lovgivningen for faste el-installationer.
- Arbejdstilsynet er myndighed for el på maskiner i forhold til den praktiske brug, og i forhold til Maskindirektivet.

Yderligere tiltag

Mange el-ulykker sker på grund af misforståelser. Sørg for faste procedurer for at tage maskiner sikkert ud af drift og sikre, at de er spændingsløse (LOCK OUT), samt for mærkning af maskiner, hvis det er nødvendigt at arbejde på dem under spænding (TAG OUT).

Relevante links

- [Sikkerhedsstyrelsens hjemmeside](#)
- [BFA Industri – Sikkerhed ved service og reparation](#)

Krav

Vurder om:

- Der er gener fra temperatur, træk, ventilation, støv og mikroorganismer, luftfugtighed, statisk elektricitet, belysning og lyd
- Bygningskonstruktioner og materialer giver forsvarlig isolering mod fugt, varme og kulde samt tilfredsstillende lyd, klima og lysforhold
- Bygningsmaterialer afgiver dampe og støv

Gode råd

- For at opnå et behageligt og sundt indeklima er det nødvendigt, at den forurenede luft udskiftes med frisk luft. Der skal derfor være et luftskifte, som sikrer en tilfredsstillende luftkvalitet
- Indeklima-gener er ofte et problemområde i kontormiljøet.
Følgende gode råd kan benyttes ved kontorer:
  - Hav en temperatur på 20-22° C
  - Ryd op
  - Hav en fornuftig rengøringsstandard
  - Etabler mekanisk ventilation, hvor der er stor belastning af mennesker og maskiner
  - Luft jævnlige ud
  - Brug solafskærmning ved solindfald. Vælg primært udvendige løsninger
  - Sørg for godt lys, der ikke blænder
  - Dæmp støjen

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Arbejdstilsynet kan give påbud, hvis der er problemer med luftkvaliteten, ligegyldig om der er tale om mekanisk ventilationsanlæg eller med døre og vinduer, der åbnes manuelt.

Yderligere tiltag

Det er vigtigt at tage hensyn til indeklimate allerede under projekteringen/planlægningen af ny- og ombygninger.

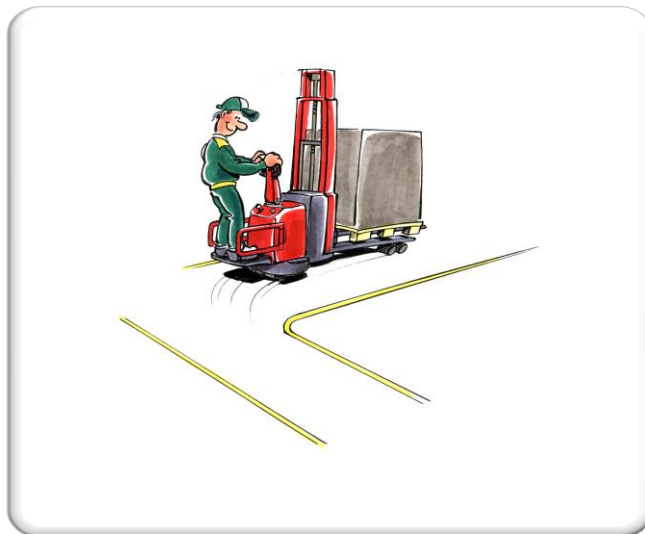
Lav retningslinjer for evt. udluftning - et godt indeklimate fremmer bedre effektivitet.

Relevante links

- [Arbejdstilsynets vejledning om indeklimate. A.1.2-1, 2008 \(opdateret 2018\)](#)
- [BFA Velfærd og offentlig administration - Indeklimaportalen](#)

Krav

- Der skal være en klar markering af, hvor den kørende transport foregår.
- Færdselsvejene bredde skal tilpasses efter transportmidler og gods.
- Hvor der ofte er gående og samtidig kørende transport, bør der opsættes personrækværk.
- Hvor der er transport af gods over 2 meters højde, skal der være en klar markering af, hvor gående færdsel er tilladt

Gode råd

- Lav en kortlægning af den interne transport for at finde behovet for regulering
- Udarbejd en handlingsplan, prioriter de mest kritiske områder, afprøv løsninger midlertidigt inden endelig regulering af færdslen
- Udarbejd skriftlige retningslinjer og giv medarbejderne god instruktion
- Lav opfølgning ved ændring af arbejdsrutiner eller ændring af fysiske rammer

Arbejdstilsynets regler og praksis

Intern transport er al den færdsel, der foregår indenfor og udenfor på en virksomheds område. Færdslen kan være både gående og kørende. Kørende færdsel kan f.eks. være trucks, el-løftevogne og andet kørende materiel. Gående er ansatte, eksterne håndværkere og gæster.

Arbejdstilsynet fokuserer på områder, hvor kørende færdsel er blandet med faste arbejdspladser eller gående færdsel, samt færdsel, hvor gods flyttes i mere end 2 meters højde, og hvor der samtidig kan færdes andre personer. Det vil sige, hvor der er:

- Krydsende færdsel af kørende og gående trafikanter
- Mangelfuld markering af, hvor gående/kørende færdsel kan tillades
- Hurtig og uforsvarlig kørsel
- Færdselsveje, der ikke er rengjorte, ryddelige og vedligeholdt
- Dårligt udsyn og manglende overblik
- Manglende instruktion
- Mangelfulde retningslinjer og signalering, når løft foregår i højde over 2 meter
- Brug af kraner, hvor der samtidig er færdsel
- U hensigtsmæssigt valg af transportudstyr
- U hensigtsmæssig placering og lastning af godset

Relevante links

- [Arbejdstilsynets vejledning om forebyggelse af ulykkesrisici ved intern færdsel på virksomheder, F.0.7-2, 2005 \(opdateret februar 2024\)](#)
- [BFA Industri's vejledning – Intern færdsel](#)

Krav

Vurder om:

- Der foretages løbende eftersyn og vedligeholdelse af redskaberne
- Der er foretaget hovedeftersyn af leverandøren eller anden sagkyndig, minimum hver 12. måned eller hyppigere jævnfør leverandørens anvisninger. Eftersyn skal være dokumenteret
- Redskaberne har nødstop
- Operatøren har den nødvendige uddannelse fx kran, truck etc.
- Der må ikke færdes eller opholde sig personer under hængende eller løftet last under brugen af hejse- og løfteredskaber
- Føreren eller brugeren af et redskab skal hver dag inden ibrugtagning kontrollere, at redskabets sikkerhedsfunktioner er i orden, og at der ikke er synlige mangler

Hejse-, løfte- og transportredskaber er f.eks. kraner, eltaljer, spil, gaffeltruck, stablertruck, løftevogne, personløftere, transportører, ensøjlede lifte, sluseramper, conveyoranlæg, ostepressere mv.

Gode råd

- Marker synligt på redskabet, hvornår og af hvem, den er blevet eftersat
- Aftal eventuelt at teknisk afdeling går med på sikkerhedsrundgange i forhold til maskinsikkerhed
- Reparation og alt eftersyn skal foregå, mens redskabet er ude af normal drift, og det må først foretages efter, at alle farlige bevægelser er bragt til standstill, og når det er sikret, at utilsigtet eller uventet igangsætning er forhindret, fx ved aflåsning af hovedafbryder (LOTO).

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Opstilling, brug, eftersyn og vedligeholdelse af hejse-, løfte- og transportredskaber skal ske i overensstemmelse med bekendtgørelse nr. 428 om anvendelse af tekniske hjælpemidler.
- Transportredskaber, der anvendes, hvor færdselslovgivningen gælder, skal opfylde færdselslovgivningens forskrifter for motorredskaber.
- Fast opstillede hejseredskaber med maksimal belastning på over 300 kg, hejseredskaber til skiftede opstillingssteder og hejseredskaber og spil til personløft må først tages i brug, når de er anmeldt til Arbejdstilsynet.

Yderligere tiltag

- Ulykker i forbindelse med manglende vedligeholdelse eller eftersyn af redskaber er ofte ganske alvorlige.
- Bed de medarbejdere, der arbejder med redskaberne, om at være opmærksomme på, at eftersyn og vedligeholdelse bliver overholdt.

Relevante links

- [Bekendtgørelse nr. 428 om anvendelse af tekniske hjælpemidler](#)
- [Arbejdstilsynets anvisning om opstilling, eftersyn og vedligeholdelse af hejse-, løfte- og transportredskaber, Nr. 2.3.0.2-1, 1996 \(opdateret 2018\)](#)

Krav

Vurder om:

- Pallereolen er forsvarlig uden buler og knæk på gavle, vanger og skråstivere
- Vangerne er uden synlig nedbøjning
- Der er låsebolte i alle samlinger
- Hele reolen har fået et årligt eftersyn
- Reolen har belastningsangivelser
- Reolen er læsset sikkert
- Gennemgange o.l. er sikret mod nedfaldene emner
- Fritstående reoler har pallestop

Gode råd

- Bestem, hvem der er ansvarlig for reolernes sikkerhed.
- Instruér om, at alle påkørsler eller andre skader straks meldes til den reolansvarlige.
- Gennemgå alle mejeriets pallereoler for at sikre, der ikke er blandet flere typer og fabrikater sammen.
- Den reolansvarlige bør proceduremæssigt tjekke reolerne visuelt for skader, mangler og forkerte belastninger med f.eks. en uges mellemrum.
- Monter truckværn ved alle hjørner, og hvor der ellers kan være risiko for påkørsel af reolsystemet.

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Reolerne skal normalt være fastboltet, så de ikke kan vælte.
- Reolsystemet skal være skiltet med maximale belastninger.
- Forskellige reolsystemer må ikke blandes.
- Pallereolerne skal undersøges grundigt efter leverandørens anvisning af en sagkyndig person. Det skal normalt ske minimum en gang om året. Undersøgelsen skal omfatte gavlstiger, vanger, låsebolte og alt andet tilbehør.
- Der skal føres register over undersøgelserne med angivelse af deres resultater og efterfølgende udskiftninger.
- Det skal i øvrigt ved løbende eftersyn og vedligeholdelse sikres, at reolerne holdes i forsvarlig stand og repareres eller tages ud af brug ved opståede skader, som f.eks. påkørsel med gaffeltruck.
- Reoldele må IKKE repareres. De skal udskiftes.

Yderligere tiltag

Risikoen for ulykker ved lagrets pallereoler skyldes ofte:

- Forkert brug af gaffeltruck
- Forkert afsætning af paller i reolen
- Brug af beskadigede paller
- At knæk på skråstivere og gavle ikke tages alvorligt
- At der mangler låsebolte, hvor vangerne er sat i gavlene
- Husk: kravl aldrig op i en pallereol

Relevante links

- [Foreningen Lagerindretning og Materialehåndtering \(FLAM\) – Pallereoler og sikkerhed på lageret](#)
- [Arbejdstilsynets bekendtgørelse om anvendelse af tekniske hjælpemidler, Nr. 428 af 5. april 2022](#)

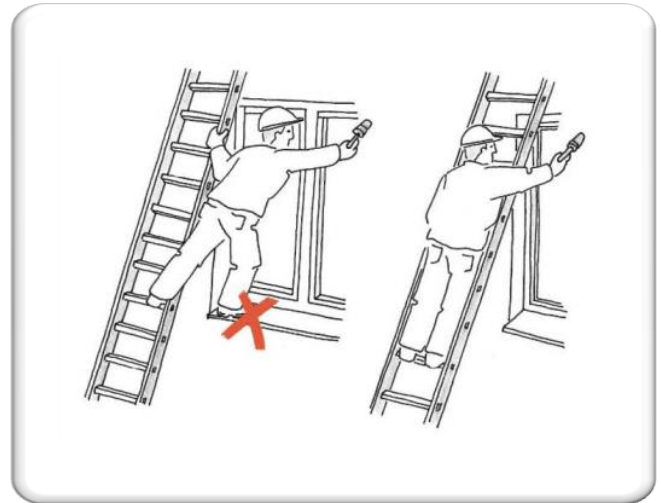
Se også:

- DS/EN 15635:2008 Stationære opbevaringssystemer af stål – Anvendelse og vedligeholdelse af udstyr til opbevaring

Krav

Vurder om:

- Stigen er forsvarlig uden buler og knæk på vanger og trin
- Stigen har gennemgået et årligt eftersyn.
- Det årlige eftersyn er dokumenteret
- Om der til stigen er en dansk brugsanvisning, der fortæller om tilladt belastning m.m.
- Proceduren samt adfærden for brug af stige (se Gode råd og Yderligere tiltag)

Gode råd

- Sæt aldrig en stige op hurtigt. Vurder altid først om sikkerheden er i orde
- Løse stiger må kun benyttes til arbejde af kortere varighed (bør ikke overstige 30 min.)
- Der skal benyttes egnet fodtøj, når der arbejdes fra stige
- Den ansatte må ikke komme nærmere på stogens top end stående på det tredjeøverste stigestrin
- Der skal være en fodmand, hvis man står over 5 m. oppe, og stigen ikke er fastgjort
- Stiger mærket **EN131-professionel** bør foretrækkes
- Byrder må kun bæres ad løse stiger, hvis de er lette og let håndterlige
- Husk minimum en hånd til stigen og en hånd til arbejdet. Dvs. ved brug af arbejdsredskaber bør disse være lette og let håndterlige samt kunne betjenes med én hånd

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Stiger er en nødløsning til brug, hvor man ikke kan komme til med rullestilladser, lifte eller lignende mere sikre arbejdsplatforme
- Stiger skal undersøges grundigt efter leverandørens anvisning af en sagkyndig person. Det skal normalt ske minimum en gang om året. Undersøgelsen skal omfatte stige og alt tilbehør. Der bør føres registre over undersøgelserne med angivelse af deres resultater
- Det skal i øvrigt ved passende eftersyn og vedligeholdelse sikres, at stiger holdes i forsvarlig stand
- Transportable stiger skal indrettes og anvendes på en måde, som sikrer, at de bruges, indstilles og vedligeholdes uden at brugeren eller andre udsættes for fare

Yderligere tiltag

Risikoen for ulykker på stiger skyldes ofte:

- Opstilling på glat eller blødt underlag
- Opstilling med forkert hældning
- At der udføres opgaver fra stiger, som bør udføres fra stillads, lift eller anden arbejdsplatform

Vurder derfor altid, om en stige er det rigtige at bruge til udførelsen af arbejdet.

Relevante links

- [Arbejdstilsynets bekendtgørelsen om anvendelse af tekniske hjælpemidler, nr. 428 af 5. april 2022](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om brug af transportable stiger, B.3.1.1-3, 2005 \(opdateret 2014\)](#)
- [BFA Industri - Sikker brug af transportable stiger](#)
- [BFA Bygge & Anlæg - Brug-af-plattformstiger](#)

Krav

Vurder om:

- Maskinerne er afskærmet og sikret mod tilskadekomst - også ved rengøring, justering og vedligehold
- Maskinerne har nødstop og sikkerhedsafbrydere, samt at de virker
- Der er forståelige tekster og symboler på maskinernes betjeningspaneler
- Maskiner og maskinlinjer er risikovurderet
- Maskinerne, hvis de er bygget efter 1. januar 1995, er CE-mærkede
- Brugsanvisninger forefindes på dansk

Gode råd

- Alle maskiner skal risikovurderes for at finde ud af, om der er risiko for at komme til skade, også selvom de er CE-mærkede (CE-mærket er i sig selv ingen garanti for at maskinen er sikker!)
- En risikovurdering skal også laves, når en maskine flyttes, ændres eller opbygges
- Brug et tjekskema, når risikovurderingen gennemføres og tag medarbejderne med på råd
- Når medarbejderne har læst brugsanvisningen for en maskine, er det en god idé at sikre sig, at instruktionen er forstået, samt den bliver overholdt
- Sikre jer, når der skal ske vedligeholdelse eller reparation på en maskine, så den ikke utilsigtet kan startes. Benyt jer f.eks. af LOTO, Lockout/Tag Out. LOTO er en planlagt sikkerhedsprocedure, som indebærer, at energien til maskiner og andre installationer kobles fra. Herudover kan der lukkes af for gas, kontakter, re-læer og ventiler til produktionsanlæg.

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Påbud kan gives ved tekniske hjælpemidler, hvor der er sikkerhedsmæssige mangler; foretaget ændring af de sikkerhedsmæssige dele af konstruktion eller styring eller sikkerhedsforanstaltninger er sat ud af kraft (medmindre disse umiddelbart kan re-etableres)
- Alle former for maskiner og maskinanlæg vurderes. F.eks.: motorer, pumper, ventilatorer, kompressorer, værktøjsmaskiner, produktionsmaskiner, motorredskaber og sammenstilling af maskiner til maskinanlæg og produktionslinjer

Yderligere tiltag

- Som supplement til leverandørens brugsanvisning laver mange virksomheder en kortfattet operatør brugsanvisning til de enkelte maskiner

Relevante links

- [Arbejdstilsynet vejledning om maskiner og maskinanlæg, B.1.3, 2004](#)
- [Arbejdstilsynets bekendtgørelse om indretning mv. af maskiner, nr. 429 af 5. april 2022](#)
- [BFA Industri - CE-mærkede maskiner](#)

Krav

Vurder om:

- Der forekommer høreskadende støj, og om der er unødig støj på arbejdspladsen
- APV omfatter støjforholdene
- De ansatte kender til støjforholdene og anvender høreværn, hvor det er krævet

Vær opmærksom på at høreværn kun opfattes som en midlertidig løsning, indtil I har fundet en teknisk eller organisatorisk løsning.

Gode råd

- Få støjen kortlagt og udarbejd en handlingsplan – Støj APV (minimum hvert 3 år)
- Oplys medarbejderne om støjniveauer, støjbelastninger og risici for høreskader
- Stil støjkraV ved nyindkøb af maskiner o.l.
- Vær opmærksom på at have en god støj-adfærd i virksomheden
- Vedligehold maskiner og vurder løbende mulighed for støjdæmpning af f.eks. luftafblæsninger og slagstøj
- Tilbyd medarbejderne høreundersøgelse.

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Ansatte må ikke udsættes for en samlet daglig støjbelastning på over 85 dB(A) eller impulsstøj på 137 dB(C) eller derover i løbet af en hel arbejdsdag
- Unødig støjbelastning skal undgås, også selv om den ligger under 85 dB(A)
- Arbejdsgiveren skal sørge for, at de ansatte anvender høreværn, så snart det bliver vurderet, at støjen kan være skadelig for hørelsen
- Arbejdsgiveren skal stille høreværn til rådighed for de ansatte, hvor støjbelastninger er over 80 dB(A), er skadelig eller stærkt generende
- De ansatte skal have information om støjrisici og værnemidler
- Arbejdsgiveren skal afmærke de områder, hvor der aktuelt er krav om brug af høreværn med et påbudsskilt med høreværnssymbolet
- Er belastningen over 85 dB(A), eller er der impulsstøj på 137 dB(C), skal de ansatte have adgang til høreundersøgelse under en læges ansvar
- Er belastningen over 80 dB(A), eller impulsstøj på 135 (C), skal der være adgang til en høreundersøgelse, hvis APV'en viser, at der er en risiko

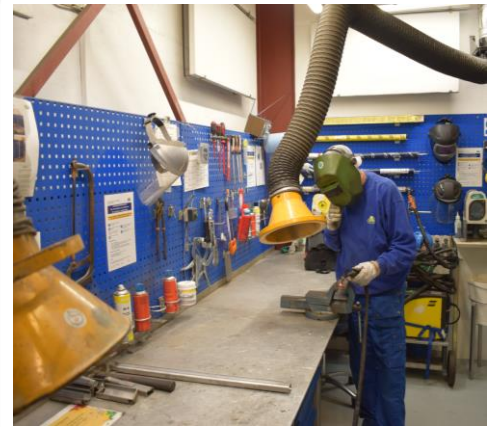
Relevante links

- [Arbejdstilsynets vejledning om støj, D.6.1-6, 2007 \(opdateret 2023\)](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om måling af støj på arbejdspladsen, D.7.4, 2010](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om høreværn, D.5.2-2, 2009 \(opdateret 2014\)](#)
- [BAR Jord til Bord – Projekt "Fremtidens arbejde med reduktion af støj og akustikregulering indenfor mejeriindustrien"](#)

Krav

Vurdér om:

- Den faste arbejdsplads er velventileret og indrettet korrekt, så medarbejderne ikke udsættes for luftforureninger, varme, gnister og svejselys.
- Medarbejderne er beskyttede mod påvirkninger ved svejseopgaver i forbindelse med reparation og vedligehold i områder, som ikke er den faste arbejdsplads.
- Der skal udarbejdes en kemisk risikovurdering for svejseprocessen.

Gode råd

- Procesudsug skal placeres tæt på og skråt op imod svejseprocessen.
- Svejsegardiner eller skærme skal effektivt afskærme svejsearbejdspladsen, så direkte og indirekte lys fra svejseprocessen ikke kan genere øvrige medarbejdere.
- Hvis alarmanordningen giver signal i form af lyd eller lys, skal svejsningen ophøre og procesudsugget skal kontrolleres.
- Sørg for at procesudsug og alarmanordninger kontrolleres jævnligt, ca. en gang årligt.
- Sørg for at medarbejdere, der skal svejse, har det lovpligtige kursus: "§17 Arbejds miljø og sikkerhed ved svejsning og termisk skæring".
- Ved svejsning i forbindelse med reparations- og vedligeholdelsesarbejde, hvor det ikke er muligt at anvende et fast eller et flytbart procesudsug, skal der bruges et egnet åndedrætsværn.
- Der skal placeres sikkerhedsskilte i svejseområdet, der viser, at der svejses, at der ikke må spises og drikkes samt at rygning er forbudt.

Arbejdstilsynets regler og praksis

- På den faste arbejdsplads skal der være etableret et effektivt mekanisk procesudsug, der kan fjerne forureningerne fra svejseprocessen. Ved lavtrykssugning skal det kunne fjerne minimum 1000 m³ luft/time.
- Udsugget skal være tilkoblet en alarmanordning, der giver signal, når det ikke suger effektivt.
- Der skal samtidigt være tilførsel af frisk erstatningsluft med passende temperatur

Relevante links

- [Arbejdstilsynets vejledning, Svejsning, skæring i metal D.2.16-2](#)
- [BFA-I vejledning, Svejsning](#)
- [Arbejdstilsynets bekendtgørelse om faste arbejdssteders indretning, nr. 835 af 16. juni 2023](#)

Krav

Arbejdstilsynet accepterer, at temperaturen nedsættes til den højeste temperatur, der er tilladt af Fødevaredirektoratet.

Vurdér om:

- Den rette arbejdsplækklædning er valgt
- Om der forekommer træk fra porte, døre, vinduer, ventilationskanaler eller lignende
- Der forekommer kuldnefald fra køleposer
- Der er arbejdsrum med stærk varmeafgivende belysning, maskiner, kontormaskiner, eller der opstår stærk varme fra solindfald

Gode råd

- En god arbejdsbeklædning starter med det inderste lag – svedtransporterede undertøj anbefales
- Vær opmærksom på skiftende arbejdspladser med forskellige temperaturer
- Installer f.eks. lynporte, automatiske døre eller port-tætninger ved læsseramper/slusehuse for at forebygge træk
- Vær opmærksom på arbejdsrum med stærkt kølende maskiner/ installationer samt arbejde med kolde og varme emner
- Køleposer kan fremstilles med tæt vævning i de områder, hvor personer opholder sig nedeunder
- Fugt og kulde er en dårlig kombination. Høj luftfugtighed øger afkølingen betydelig
- Varme fra solindfald gennem vinduer kan mindskes ved solafskærmning
- Sørg for at vægge, gulve og vinduer mv. er godt isolerede så varme og kuldnefald herfra mindskes mest muligt

Arbejdstilsynets regler og praksis

- Temperaturen i arbejdsrum skal være passende under hensyn til de ansatte og de arbejdsmetoder og den fysiske belastning som arbejdet kræver. Temperaturen i arbejdsrum skal tillige være uden generende temperaturforskelle
- Er det ikke muligt at opvarme et arbejdsrum på grund af produktionens art eller på grund af forholdene, skal de enkelte arbejdspladser opvarmes lokalt. Hvis det ikke er muligt, skal der træffes andre foranstaltninger til at beskytte de ansatte mod kulde
- Hvis produktionen eller produkterne kræver nedkøling, skal denne ske på en sådan måde at de ansatte ikke udsættes for sundhedsskadelig træk eller kuldestråling.
- Stærk varme- og kuldestråling skal så vidt muligt undgås, fx ved at indkapsle eller afskærme mod varme- eller kuldestråling
- Ved stillesiddende og stillestående arbejde skal temperaturen ligge mellem 18 – 25 °C, bedst ca. 21-22 °C

Yderligere tiltag

- Opvarmning af førerkabiner på truck
- Temperere overtræksbeklædning i varmeskab til personer, der skal ind i kølerum
- Sørg for at evt. ventilationsluft, der indblæses ved lav temperatur og/eller høj hastighed, ikke rammer eller påvirker de ansatte
- Placér stærkt kølende eller varmende maskiner i særskilte rum

Relevante links

- [Arbejdstilsynet vejledning om temperatur i arbejdsrum på faste arbejdssteder, A.1.12, 2005](#)
- [Arbejdstilsynets vejledning om arbejde i stæk varme og kulde, A. 1.3, 2001](#)